

DAMIANI
GOIS EQVITIS LVSI-
TANI. VRBIS LO-
VANIEN-SIS OB-
SIDIO.

OLISIPONE APVD
Ledonicum Rhoton-
rigium typogra-
phum.

M. D. XLVI.

DAMIANGOIS

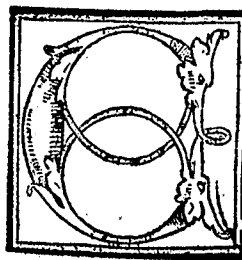
EQVITIS LVSI TANI DE

captiuitate sua, Et de ijs, Quæ ad Lo-
uanium à Longouallio Gallorum

duce acta sunt, ad Carolum

Quintum Augustum

Vera narratio.

*Q*uæ est Cæsar Auguste mul-
torum hominum natura, ut poti-
us obrectâdi studio, quàm re-
ferenda gratia delectetur. Ac
habet quidẽ humana natura mul-
ta & magna vitia, sed nullum ta-
men grauius, neq; intolerabilius, quàm illam obli-
uionem gratiæ, coniunctam cum laceratione, &
oppressionem uirtutis alienæ, In quo crimine, id eti-
am inest mali, quod qui eo obstricti sunt, vitia quæ
à natura habent, artificio quodam malitiæ condi-
unt. Quicumq; enim ingratus esse uult, ut ingratus
esse possit, eleuat beneficia in se collocata, famamq;
illorum arrodit, et carpit, ut uel nihil, uel perquam
pusillum debere uideatur. Sed si est aliqua discipli-

A ij

na uirtutis, si ullum studium sapientiae extat, non deberent qui haec profitentur, eiusmodi artibus, ad bonorum uirorum, beneque de se meritorum, famam dignitatemque laedendam abuti. Quod cum nemini mortalium, multo tamen minus Louanienfibus id conuenit, in quos publice, priuatimque tam multa mea merita constabant, quorumque periculum et discrimen, periculo capitis fortunarumque mearum grauissimis temporibus ciuitatis auerteram. Quorum pro beneficijs meis maleficia, pro studijs odia, pro salute ciuitati data, perniciem prope redditam, sacra tua maiestas paucis cognoscere ne grauetur. Cum summa semper nescio qua literarum admiratione olim tenerer, neque tamen ob aulica negotia in quibus a puero pene enutritus uersabar, operam eis liberam impendere ualerem, non remittente se interim affectu, coepi cogitare mecum, quomodo tandem his uacare possem. Nec defuit consilio successus. Louanium enim Antuerpia relicta (ubi tum ob negotia regis agebam) me contuli. Sed hoc in loco cum septem ferme menses coluissem mansuetiores musas, ab inuictissimo Ioanne huius nominis tertio Lusitanorum rege (apud quem a puericia educatus fueram) ultro delata mihi orientalium Indiarum quae

floris dignitate, in aulam asciscor. Quae de causa reuersus in patriam, cum magis magisque literarum amore flagrarem, quaesturam uix initam deposui, ac deinde peragratis, perlustratisque aliquamdiu uarijs regionibus & academijs, cum inter caeteras, Brabantia tua Caesar Augustissime, impensius mihi commendaretur, Louanium cum uxore, quam in Hollandia rege assentiente duxeram, studiorum gratia commigraui. Quod quidem oppidum, multis antea & maximis beneuolentiae argumentis, saepe edocui mihi intime charum & iucundum fuisse. Quae autem ibi uitae meae, quae instituendae, alendaeque familiae ratio, quae coniunctio non solum cum optimatibus academiarum, uerum etiam cum decurionibus ac nobilitate municipij fuerit, quam denique illustri gratia tum studiorum, tum ciuium floruerim, ab illis potius te Caesar inuicte, quam ex me cognoscere malo. Etsi enim defloruit gratia, memoriaque nostrorum beneficiorum una cum detrimento fortunarum mearum, quibusque ante obsidionem charissimus eram, hisdem post liberationem urbis, ne quidquam debere mihi uiderentur, grauis esse coepi, spero tamen testimonium publicum innocentiae pietatisque meae nequaquam mihi denegatum iri. Casus autem qui me a ciuitate alienauit, hic

fuit. Cum sub æstiuis mensibus in Hollædiam cum uxore, usitato more properarem, ut ea patriæ solo quotannis frueretur, ac interea aliquot dies suspenso itinere Antuerpiæ hærerem, ecce nuncium per certos homines accipio, hostilem illam manum, quæ nulla denunciatione belli facta, instar prædonum, Brabantiam repentinis depopulationibus, incendijs, cædibus, uastabat, Louanium magnis itineribus contendere, ibiq; sedem belli statuere, quo tanquam ad domicilium martis, utrinq; è Gelria & è Gallia exercitus tuto commearent, quæ locum si armis tenerent, certa iam illos spe foueri, proxima quæq; in ditionem & potestatem suam redigendi, accessione præsertim copiarum Gallicarum, quas Aureliorum dux non ita procul apud Luodium sub signis habebat. His rebus cognitis, meus ille in academiam Louaniensem fatalis amor, me ex itinere Louanium retraxit, multum sane reluctante uxore, multum dissuadentibus amicis, & tanquã diuina quadã præsentione, cunctis infauista ominantibus. Sed gratitudinis, pietatisq; meæ esse iudicabam, pro uirili mea parte, armis, consilijsq; ei urbi succurrere, que me quasi pia mater prope in sinu suo inter literas ac literatos fouisset. Aduolo igitur cõfestim ad urbem

eamq; eodem die ingredior, quo pleriq; illam ciues & municipes, relictis aris, focis, coniuge, liberis, per summum dedecus deserebant. Uxor etiam quia me ab hac incitatione animi, susceptoq; consilio defendendæ urbis, lacrymis, lamentisq; suis deflectere non potuit, iter meum subsecuta est. Quam gratus autem fuerit aduentus meus, ex eo haud obscure cognosci poterit, quod eodem prope momento, quo cognitum est de meo reditu, à magistratibus in senatum uocor: ibi de munienda pro magnitudine periculi, defendendaq; ciuitate, consilio habito, in tantis asperitatibus rerum, angustijsq; temporis, uarie lateq; disceptatum est. Placuit tandem, ut ego cū paucis alijs, oppidum intus forisq; inspicerem, remq; totam explorate perceptam & cognitam ad senatum referrem. Quod munus ut summo studio suscepì, ita susceptum nauiter alacriterq; obiui, ac quid mihi de situ, naturaq; loci, de munienda, defendendaq; ciuitate, deq; habendo delectu iuuentutis uideretur, uniuerso senatui uerbis scriptisq; aperui, ac deinde qua potui diligentia, industria, fide, ad omnia celeriter sagaciterq; providenda, ubiq; præsens præstoq; fui, neq; usquam defui, ubi usum aliquem mei fore ciuitas iudicabat. Quæ cura cum me ibi

aliquamdiu occupatum tenuisset, rebus pro tempore compositis, domum redeo, quo statim Rector ipse cum dignitatis suae insignibus subsequitur, ac uniuersitatis nomine mihi mandat, ut illico in aedem Diui Petri me conferam, quo iam frequens Academia conuenerat. Obtempero, in senatum uenio. Quis urbis status, quae conseruanda eius spes ac ratio foret, diligenter sciscitantibus sententiam meam expono. Ad extremum, post uarios de summa reip. defendenda ultro citroque communicatos finitosque sermones, communi omnium suffragio et sententia rogor, uti studiosae iuuentutis, quae adhuc in ciuitate reliqua erat, praefecturam susciperem. Itaque post meum in oppidum aduentum, cautum decretumque sub poena capitis fuit, ne quis clam, palam ue ab urbe profugeret, ac ne quenquam uigiliae quae ad portas in stationibus erant, excedere ex urbe paterentur. Haec etsi non ignorabam, tum ob nimiam iuuentutis licentiam et indomitos mores, tum ob nationum uariarum dissimilitudinem, quam difficilis ac periculosa provincia foret, tamen cum qua de causa Louanium redissem, mecum reputarem, curam illam tandem, etsi grauate, suscepi. Atque ex eo tempore etiam consideratius, quae ad defensionem salutis omnium periti-

neret, cogitare prospicereque coepi. Mittitur interea ad nos a serenissima Maria Hungariae, Bohemiae, etc. regina uidua sorore tua charissima (cui huius inferioris Germaniae ac Galliae belgicae tuae gubernacula, ob singularem eius prudentiam merito commisisti) Philippus Dorlay gallicae Brabantiae praetor, qui summæ rerum Louanij praeset. Mittitur item cum trecentis tyronibus Conradus comes Verembergensis. Postremo aut sub diluculum eius diei, quo hostis ad moenia accessit, aduentare quoque cum equitatu Georgius Rodyn dominus Emmeriensis nunciatur. Quam obrem a me Ioannes Thommen tunc temporis consul petit, uti honoris causa ei obuiam irem, quem plus minus una equitum centuria stipatum in urbem atque in diuersorium deduxi.

Quo numere perfunctus, quia satis constabat hostes non procul ab urbe abesse, inspiciendarum uigiliarum gratia, armatus ad moenia hostibus proximiora contendo. Ibi sane excubias magna ex parte stationibus etiam alicubi desertis, mire costernatas fractasque reperi, cum iam non fama hostilis aduentus, sed flamma quoque in oculis esset, qua deuastari omnia ex muris prospiciebant, Quibus ex tempore, adhortatione ac spe maioris praesidij quam serenissimae re-

gina nobis facerant literæ) confirmatis, cæterisq;
procuratis, quæ ad horam ferme Diei tertiam qua
quaersus equitando desiderari animaduerti, in cu-
ria me confere, ubi omnes magistratus optimatesq;
ciuitatis una cum comite uernembergenſi, et domino
Emmerienſi, prætorq; Brabantie Senatū coge-
bant. Quos cum de raritate, trepidationeque eorum
qui excubarent, pro salute ciuitatis asperius mo-
niſſem, stomachatis non arctiore disciplina in tā-
to periculo ciuitatis uigilias coerceri, comiti Ver-
nembergenſi aſſideo, interea autem dū cōſulitur, quid
faciendum eſſet, per Chriſtophorum Pheegel ger-
manicæ nationis iuuenem fortem et impigrum, ſubi-
to denūciatur mihi nomine uniuerſitatis, ut omni ce-
leritate domum meam contenderem, ubi omnis acade-
micæ iuuentus, autoritate academica uoceq; præco-
nis cum armis conuenerat, ut pro ratione temporis
officioq; ducis ſuſcepto, cum illis agerem. Quibus
mandatis obtemperans è Senatu conſeſſim ad ædes
meas propero, et quos ibi ſcholasticos frequētes inue-
nio, eueſtigio una cum magiſtro Seuerino Feiten Fri-
ſio, legato meo, uiro ſtrenuo, et ad id munus ab ipſa
Academia prudenter delecto, in forum deduxi, ibi-
dēq; fide data ſeſe militaribus officijs aſtrinxere. In
de agmine cōpoſito eos ad mœnia deduxi, qua par

te hoſtis potiſſimū expectabatur, qui locus medius
erat inter portā Bruxellenſē & fluuiolum, quē uul-
go *Vurā* appellāt, ac ciues omnes, qui ibi excubabāt
ad alias urbis partes defendēdas diſcedere iuſſi. Na-
tiones etiam ne quam permiſſæ turbam concitarent,
certis locis diſtinxi. Hæc atq; alia ſumma ſedulita-
te agenti mihi renunciatur, hoſtes miſiſſe foeciale ſu-
um, qui cū oppidanis colloquium expoſceret, eumq;
intra mœnia ac porro in ſenatum admiſſum, ad quē
nunciū ſtupefactus, ob temerariam ſalticiam, &
ſtultam temeritatē eorū, qui hoſtē intra portas rece-
piſſent, eiſq; oculis raritatē propugnatorū, ſolitu-
diem urbis, trepidationē non ſolum foeminarū, pue-
rorumq; ſed etiā uirorum ac rem deniq; omnē cōtē-
plādā ſubieciffent. Eam ob rem muneris mei nō im-
memor curſim in curiam redeo, ac cum circumactis
huc illuc oculis, comitē Vernembergenſē, dominum
Emmerienſē, Brabantie prætorem (nā hos euoca-
tus ad milites meos in curia reliqueram) niſquam
uiderē, eorum abſentiam demiratus, ſine quorum
conſilio & authoritate, nihil tale fieri debebat, ut
pote qui in ſuam fidem & tutelā Louaniensium ur-
bem a Sereniſſima Regina Hungariæ recepiffent:
rogo num illi tam abſurdam rem iuſſiffent, et cur

in praesentia à senatu abessent, respōdetur ab uni-
uerſis, omnes iam ex oppido profugiſſe. Percūctāti
perro quid ſibi foecialis uellet, aiunt eum regis Gal-
lorū nomine, deditiōnē urbis poſcere, proinde ſe con-
tra emiſſiſſe tubicinem, qui colloquium cum hoſte im-
petraret, interea foecialem in oppido cōmorari iuſ-
ſum. Commouebat ſane me non parum reſponſum
hoc, et perturbabar non mediocriter, quod uiderem
non tantum non ex eorum, qui iam abſceſſerāt, au-
thoritate, ſed ne me quidē in cōſilium adhibito, ac ne
conſcio quidem, qui ſolus ſupereram, quiq; inter mi-
lites academiae caput et dux authoritate publica
conſtitutus eram, tātā rem eſſe coeptam. Sed quid
facerem? Iacta iam erat alea, nec abhorrere animos
à deditiōne, et, ut in re deplorata, omnia malle, quam
nim hoſtium experiri palam erat. Videns igitur
meum conſilium, aut non requiri, aut non magni fie-
ri, eoſque quo ſemel timore inclinauerant præcipi-
tes ferri, moeſtus ægerq; ad meos recurro, ut ipſos
quā poſſem maxime in officio continerem, confir-
marem. At eo cum uentum eſſet, omnes præter
quā oppido paucos, anxie ac titubanter, in conſtā-
terq; loquētes uueni. Iā enim plenius certiores erāt
redditi, de illa turpiſſima ducum fuga ex urbe, de

flagitioſo foecialis aduētū, de trepidatione ſenatus,
de tubicine cōtra in caſtra emiſſo, ac de deſperatio-
ne deniq; cōſeruādæ ciuitatis. Quare adueniēte me,
num hæc ita eſſent, pleriq; eorū ſtatim interrogāt,
ad quorum quæſita cum triſtius reſpondiſſem, mul-
ta et ſimulans inuitus, et diſſimulans cum dolore, ec-
ce ſubito quidam interruptis et morientibus uocibus
ſic me inſclamat. Ita ne ergo nos huc produxiſti, ut
te duce omnes trucidemur? uel, quod iam minimū ma-
lorum eſt, captiui reddamur? Cur rebus adhuc inte-
gris nos non incolumes abire permiſiſti, cum pro ſe
quiſq; id abs te precibus cōtenderet? An uero ideo
per uim retenti ſumus, ut nobis pro piaculo datis, fa-
cilior ciuitati foret cum hoſtibus tranſactio? Nam
quorſum hoc peitum eſt colloquium, niſi ut ſi alia
forte ratione pacem ciuitas facere nequeat, nos in
eorum poteſtatem tradant, ac deditiōne corporum
noſtrorū, qui hic peregrini atq; aduenæ ſumus, ſalu-
tem urbi ac ciuibus redimant. Hæc et alia cum iu-
uentus plane iam turbulenta, et furore quodam in-
credibili percita fremeret, ita uultus oculiq; eorum
perpulerunt me, ut nihil unquam in uita mihi accide-
rit indignius, uel tulerim acerbius, Quis enim cuius
integra conſcientia eſt, ac fraudis ſclerisq; neſcia,

proditionis crimen dissimulāter audiat? Talibus igitur uocibus mihi circum aures strepentes, cum ea & turbulenta & temeraria & periculosa esse uiderem, multaq; sæpe inopinantibus ducibus uim belli ac turbam moliri non nescirem, remittere me illis fidem datam mihi paulo antea respondi, neq; enim congruere ipsis aut reip. ut quem suspectum infensumq; putent, ad eius ductum omnes uires ciuitatis applicarent, neq; alias mihi gratum ducis nomē præsertim in ea ciuitate, in qua cum hostibus inconsulto duce pactio tentaretur. Itaq; commilitonem me deinceps appellarent, & de fide mea pro experimentis statuerent, uelle equidem me omnes bellicos labores, omnes militaris leges æquæ cum ipsis pati & subire, alij inquam loquantur cum hoste, pro arbitrio paciscantur, transigantq;, ego cum omnibus communē belli euentum expectabo. Quod uero iuuenum in solentia ac tempore cædens, ducis me imperio abdicauit, & me illis cōmilitonem ad comunita pericula obeunda, prōtissimum fore professus sum, non est cur calumnientur æmuli, perperā illos a nobis relaxatos, cū præsertim nulli stipendio addicti, nulla stipulatione alligati nollent sine ulla spe ad interitū ruere uolūtariū. Ego quoq; Academia et rectore rogāte liber à iureiurādo eosdē illos liberos liberali imperio

habui, dum tēpus & rerum ratio tulit, eadem urgente, non nouo consilio, sed maiorum exemplo, simulatam hanc relaxationem, amplexus sum, ut eo ardentius atq; acrius iuuentutem ad urbis defensionem excitarem, & id à quo animus abhorrebat, oratione significauit, ac aperte dixi me scilicet nomen Ducis nec ambiuisse nec abire, ea propter ut cum inuentus omnis, quam ex tota Academia exciuiimus, animaduerteret in tantis rerum angustijs ductore se suo, et omni spe salutis orbatam esse, maiore studio officium meum requirere cogeretur, & cum permultos ex illis retentos in oppido inuitos, atq; id meo potissimū cōsilio, à senatu decretum fuisse recordarer, quādo iam cæteri duces in fugā se dedissent, & ciues pmulti, eorum pedes fugaces & nestigia odorantes persequerentur similem uia, uolui iuuentutem a fide mihi præstita liberare, ne ullus iuitus uel coactus sub meis signis militaret, ut eo cōsilio timidos uel ablegarē uel animosiores fortioresq; ad urbis defensionē redderem. Simili ratione ut a belli periculis abesset spartana iuuentus, causa dissimulata, literisq; datis, ad Ephoros remittitur. Pari arte & prouidentia milites Cæsariani ignominiosa missione apud Vesuntionem in officio retenti fuere. Tali deniq; cōsilio imperatorio p̄sæpe belli duces præstātissimi usi sūt quorū

uidelicet præcipua bene consulendi portio hac laude continetur, ut dispiciant non solum quid per se optimum sit, sed quid pro temporis ratione possit obtineri. Quid opus est uerbis? In eum iam res erat progressa locum, ut exitū honestum nemo prospiceret. Ita omnes dubitabant, hæsitabant, circumspectabant omnia, quicquid increpauerat pertimescebant, diffidebāt rebus suis. Aderāt tamē in ea armatorū corona (ut fere fit in multitudine) æquiores alij, et cōsiliij sanioris, quos id, quod ppter imperitos factū maxime uolebā, non mediocriter cōmouit. Hi statim aggrediuntur me atq; orant, ne propter quorūdam temeritatem, uniuersos desererem. Sed quando eo nunc uentum sit, ut senatus omnino decreuerit cū hoste colloquium, etiam atque etiam prouiderē, ut studiosæ iuuetutis ratio haberetur, nec de ipsis grauius quicquam, quā de ciuibus statueretur. Id uero et si senatus ab initio incōsulto me cōstituisset, tamē ne alicubi mea opera studiosis denegata uideretur, sedulo me facturum, aditurumq; extemplo senatum polliceor. His itaq; uerbis in uallo habitis, præsidio prius perlustrato, cura excubiarum Seuerino iā delegata, in curiam reuertor. Quo in itinere, iuxta Carthusianorum stagnū, nō longe à moenibus, ob-

uius mihi fit Ioannes Rauenschot patritius Lonanienſis, a quo ſcio certior, Senatū ad portam Bruſſellenſem iam adesse, ut in congressum colloquiumq; cum hoste ueniret. Quæ res ut antea mihi, dum me inſcio ſtatueretur, ita nunc cum perficeretur, nouo rursus dolori, ægritudiniqu; esse cœpit, nihilominus eandem portam petere decreui, ibi cognoui hostium. Duces fide data quatuor oppidanos ad colloquium admiſiſſe, hic ego memor meorum, & de cōmuni illorum salute auxius, interrogo ſtatim de nominibus eorum qui ad id muneris eſſent designati: Reſpondetur primum eſſe Hadrianum Blehemum tunc ciuitatis prætorem, ſecundum Ioannem Tommen eodem tempore (ut dixi) conſulem, Tercium Appleſinum quendam, quem dominus ab Emmerija ſibi legatum fecerat, Quartum uero, ut tum erat omnium rerum pertubatio, ignorari. Confeſſim prætor me rogat, ne meam operam in rebus tam afflictis ciuitati denegarem, uerum ut me quartum illum facerem, qui authoritate publica, colloquio deſtinatus, hoſtiū timore forte percuffus ſe ſubduxiffet, Ibi coniectis ſimul multorum in me oculis, huc etiam inuitatibus, dubius primum conſiti, quod ſtatim ſubirēt animo, quæ me uel ut manerem, uel ad colloquium exirem

instigare uiderentur, ad extremum cum crederem i
mihi à ciuitate imperari, quod à prætore ciuitatis
rogabatur, feci in quã id quod me facere singuli at-
q; uniuersi ciues atq; etiam studiosi si consulti fuisset,
non uoluissent modo, uerum etiam impense me roga-
uissent. Egressus ergo cum tribus illis quos supra
retali, in castra hostium per facialem illum, qui te-
mere dudum in oppidum receptus fuerat, deduci-
mur. Cum autem uentum esset ad Leprosaria
am Bancesem, quæ non multum distat à moeni-
bus, seorsum ab alijs Nicolaum Bossurium dominũ
Longeuales, Martinum Rossemum Gelrie meta-
torem, & quen tam alium nobilem gallum, nomine
Iuersellium, offendimus, inter quos Longouallius
ut exercitus caput, minas promissaq; magnifica
Etabat, hinc uerborum tactatione libertatem, omni-
umq; tributorum immunitatem, illinc denunciatione
periculorum cædes, incendia, aliasq; belli calamita-
tes, facillimã oppidi expugnationẽ, eandemq; omni
ordini ac ætati perniciosissimã ostentans. Proinde
secum ciues expenderent, premia an supplicia expe-
ctare mallent, se sanguini parsurum si leges suas re-
ciperent. Hoc in colloquio cum à nobis diditio mul-
tis & uarijs argumentis repudiat. et esset, propostita

st ab hoste pactio redemptionis, ut trimestre stipen-
dium hostili exercitui solueremus, quod in singulos
menses erat septuaginta millium coronatorum aure-
orum. His additum erat ut omnia tormenta, machi-
nasq; bellicas, globos pulueres & quicquid ad eorũ
instrumentum & apparatus pertineret, tradere-
mus. Commeati quoq; & annonam exercitui præ-
beremus, sed uisto præcio. Quod si uero in has le-
ges conuenisset, uolebat etiam ut quatuor ex proceri-
bus oppidi sibi pro obsidibus darentur. Tandem cũ
alii res deputati ac ego nõ uideri nobis tam iniquas
conditiones ab oppidanis impetrari posse ostendisse-
mus, eo descendit hostis ut septuaginta coronato-
rum millia accepturum se, de cæteris autem nihil re-
missurum diceret: Itaq; cum postulatis huiusmodi
ad senatum in curiam quò item uiros primarios
& Academia conuenisse constabat, res-
uertimus. Ibi (ut multa breuitatis causa prætermi-
tam) omnium suffragijs uisum est, & pecuniam
illam & obsides dandos esse. Ad hæc prætori
mandatum, ut congios (quos amas uocant) qua-
draginta uini & centum cerenista hostium ducibus
offerret, si a petendis pulueribus tormentarijs, bom-
bardis que desistere uellent, sin minus bombardas

saltem retineret: *Commeatum autem præcio legiti-
mo hostibus polliceretur, Id quoque omnium ore de-
cretum est, ut si hostis nec prece nec precio nec gratia
apostulatis deduci posset, omnia potius tradenda,
quæ exigebat, nempe septuaginta millia coronatorum
bombardas & pulueres, quam in eius manus incidē-
dum esse: Nam intra moenia nec animus nec vires
erāt, quibus oppugnationi resisteretur, ac unusquis
que iam latibalis occultorum lecorum, uitam fortunaque
suas tegere conabatur. Quæ cum satis confuse &
pertumultuose consilijs, animisque omnium per sum-
mum terrorem turbatis, anxijque acta essent, ut no-
runt omnes qui tum Louanij fuere, prætor, Apple-
stinus & ego, Senatus & Academia decreto ite-
rum cum obsidibus in castra egressi sumus, qui fue-
re Ioannes Tommen, Consul, ijs qui prius colloquio
fuerat destinatus, Gregorius a Dieuen, Bartholo-
mæus Heetveldius, & Iacobus Velius iuris licenti-
atus. Deducentibus obsides, multi comites tum stu-
diosorum tum ciuium (ut qui sibi certi de pace aut
inducijs essent) fuerunt. Vbi autem ad hostem uen-
tum est, qui nos iuxta Bruxellensem portam operie-
batur, Longouallius, qui exacte iam a suo facciale
intellegerat, quid animi, quid militum in oppido esset,*

*prætoris orationem interrompens se cum tot milli-
bus, quot sibi uideretur, ingredi oppidum uelle ait.
Qua rei nouitate omnibus stupefactis prætor res-
pondit se præter ea quæ in mandatis habebat, nihil
offerre posse, Quod si ea non placerent, non habere
se se quod polliceretur amplius. Ad hæc Longoua-
llius deditonem ciuitatis Regis sui nomine acerbius
flagitans extrema queque ac crudelissima ciuibus mini-
tabantur. Tandem cum utrimque uaria tractaretur,
ut de oppido dedendo cum ciuibus & magistratu in-
tus communicare liceret, prætori dimidium horæ
tantummodo ad reditum tribuit, Tanta erat oppi-
di expugnandi hostium libido, ut in re tanti momen-
ti, plus temporis ad deliberationem concedere nolue-
rint. Prætor ergo in urbem reuertitur, sequentibus
eum multis, qui prius una exierant. Ego uero eius
temporis quod dabatur, breuitatem contemplans, cum
interea non tam in Senatu, quam foris apud hostem
cõmuni omnium saluti prodesse posse me iudicarem,
manendum mihi foris, colloquendumque de conditio-
nibus primis, interea, dum prætor rediret, statui. E-
tenim cum fœdera, quibus cum hoste deuincitur fi-
des, negligi uiderem, metuebam ne quemadmodum
Longouallius semel, ita quoque iterum appendicem*

duriores postulatis adijceret. Hæc autem ne acciderent, continuo colloquio, pertrahendo animo hominis, & captanda uoluntate, impedire posse existimabam, ne pluri redemptionem ciuitatis licitaretur. Alia mihi quoque manendi causa fuit, qua non me occriter angebar, Timebam enim ne sanatus perturbato iam & rebus diffidenti deditio placeret, cuius consilij ego particeps uel conscius esse uolebam, desperans omnino ut erat neruis omnibus urbs ipsa soluta & debilitata me tali consilio resistere posse. Sed roget quis, quænam tibi Damiane fuit cum Longouallio amicitia, ut ea fretus deditiois spem illi admittere conereris? quæ tandem uero esset, nisi quod cum bona spes cum omnium rerum desperatione confligit, in asuctis ac perditis rebus fidenter infirma præstidia, pro ualidis amplexamur. Superiori colloquio quod cum hostibus fuit, intellexit Longouallius me Lusitanum esse ex gente minime, ob prisca inter Reges foedera, inuisarum item non nullos in Gallia Lusitanos habere amicitiarum sanguine coniunctos, quibus cum magna necessitudo Longouallio interceserat. Quibus rebus effectum est, ut mecum humanius loqui & multum de truculento aspectu & uolentia sermonis remittere coeperit. Ita quæ fiducia illius

recentis noticiæ beneuolentiæ quæquam Longouallius in præsens simulabat, illic subfuit. Quid mihi? Nonne firmamentum stabilitatis eius, quam in bello quaerimus est fides, & conscientia promissorum? hæc cum mihi publica iussu Senatus hostisque data esset non subsisterem, cuius rei fiducia reuenteram, eiusdem non manerem? Vbi illa est antiquæ fiduciæ formula, inter bonos bene agere oportet, ut ne propter te, fidem uel tuam captus fraudatusue sim. At qui multis audientibus sepe tuum ad hostem dixi huius iurandi religionem & uirtutis fiducia nixus, Louanenses Senatusconsulto facto, communi consensu, omnia prius tentare, pati & ferre constituisse, quam in deditioem uenire. Quare si commodis principis sui, suisque prospectum cuperet, pactiones illas pecuniarias potius admitteret, quam frustra oppidum oppugnatione appeteret, cuius exitum non dubitarem longe alium futurum quam ipse opinaretur, Tandem nullis argumentis, nullaque ratione hostis commotus sancte affirmabat se copia militum, nec oppidum nec oppidanos grauaturum, si deditio procederet, sin minus oppugnationem iam iam futuram. Quod ego quorsum attineret, circumspicere, omnes armorum bellicque casus incertos esse, au-

capiteſq; dicebam. Ad talia me foris agente expe-
ctateq; prætoris reuerſionem (uix dum enim eius tē-
poris, quod ad conſultandum exiguum eēceſſum
erat, dimidia pars effluxerat) dum induciarum ſe-
ducta ſecuro prorsus animo hoſtes iuxta foſſam &
portam Bruxellensem paſſim uagabantur, ecce ſu-
bito præter omnium expectationem, bombardarum
ſonitu, & iaculis omnia compleri coapta, qua quidē
re ſiue diuinitus, ſiue aſtu militari eueniret, percuſi
attonitiq; hoſtes, alij in partes alias effuſi, in fugam
cuncti conuerſi ſunt. Ego uero & ſi gaudio magno
exitebam, quia urbi a regina ſuccuſum putabam,
hoſilemq; ſpem deluſam, tamen de me quid repente
ſtatuerem haud reperiēbam. Nam fuga in qua hoſ-
tes ſpem collocauerant, eam undiq; pernicioſam mi-
hi proſpiciebam. Quō enim me recipere? in ciuitate
tem neſcitis iam portæ clauſæ & tela emiſſa acces-
ſum prohibebant? In caſtra ne? at qui hoſtes ſciebam
omni diuitate atq; immanitate tēterrimus fore. A
lateribus autem proſugij impediebāt obiecti hinc il-
lic in pedimentorum aggeres, ueruntamen hiſce tan-
tis difficultatibus ſubito circumueniſus, dum pericu-
lis omnibus poſtibat, equi ualerent uerſum me recipere
ad urbem uocantur, uerſorū una eſt agmine fugientū,

ac circumfuſorum impetu cum equo ſimul, inſolix te-
gatus, ac ciuitati melius quam uitæ meæ conſulēs, in
hoſtium caſtra abripior. Atqui Louanienses cla-
mabant me dignum calamitate, quod non redierim
cum prætore in urbem. Hunc clamorē diſcutiemus.
Si aliquid culpæ ineſt, nihil deprecor, teq; Auguſtiſ-
ſime Cæſar cognitorem facio, apud quē non capti-
oſam legum interpretationē, ſed æquitatem ipſam
plurimum pōderis habere omnibus cōſtat. Nec quid
quam adducam in medium, quod non prius Loua-
niensibus exhibui. Ac primum redeāt mecum in me-
moriā illius diei, quæ tantam fortunæ atrocitatē
tam triſtem rerum faciem, tantam totius reip. for-
midinem ob oculos poſuit. Nō inſciabuntur eā fuiſ-
ſe, ob circumſtans ciuitatem malum, omnium rerum
confuſionem conuerſionemq; ut omnibus libera ſa-
cultas fuerit, quod cuique uidebatur, pro rep. facien-
di. Nam cum forte tibi, premente tum ui aquarum,
minor oppidi cataracta eliſa eſſet, de cōſilio quorū-
dam factæ ſunt ruinae, quibus aquæ fluxus ſiſtere-
tur. Nū de damno dato, cum illis agi hodie poterit?
Multi ut ſpeculatores hoſtium, ut proditores, mul-
ti quoq; ut incendiarij aut latrones intra mœnia cō-
prehēſi in cuſtodiam & carceres publicos deducti

quorū tamen pauci fontes reperti sunt. Num istis ob innocentiam dimissis, actio iniuriarum competat? Occisus est etiam eodem tempore pro hoste socius, pro oppugnatore civitatis, is qui defensor ei, propugnatorq; uenerat, nec is unus fuit, sed duo una no-
te. Multa præter ius & æquum in ea trepidatione commissa fuere, quæ si singula ad iuris etiam rigorem deducas, minime tamen eos qui ea egerunt, ulla lege teneri censeas, quoniam is status reip. fuit, ut expedire uisum sit à quouis eam adiuuari. Itaq; consensu quodam tacito legum, edictum mandatūq; uidebatur, ut quod quisq; in rep. conferre posset, id conferret, rep. omne id habituram & ratum & gratum. Vnde etiam nunc talium rerum impunitas auctoribus libera conseruatur. Atq; hanc potestatem cum omnibus tributam, tum mihi etiam maxime quod persona publice essem à magistratu & Academia credidi, cuius senatus consulti. persuasione & boni publici causa remansi foris, reuertente prætore in oppidum, ut siquid forte melius breui illo tempore, quod solum & ultimum civitati iam restare uidebatur, prodesse possem apud hostē, eius opportunitatem ne amitterem. Atq; hoc consilio meo, siquid fuisset effectum boni, ut fructus eius totius fuisset

Reip. ita contra incommodum certe, quod infelicitate accidit, in ipsa quoq; æquum est ut redundet. Id eo æquius etiam, quod hoc quicquid est infortunij, non mea culpa, sed aliorū maxime superuenit, Nā si fuisset secundum belli leges seruata fides, expectatusq; induciarum exitus, potuissem me in tutum recipere, atq; eandem cum ijs qui tum in oppido erant, fortunæ aleam subire. Nunc uero uix dimidiato illo decurso tempore quo tuto foris oratoribus abesse licuit, dum adhuc securus colloquor cum hoste, peruiolatas induciarum leges in atrocem illam fortunam incidi, quas si hostis uiolauit prior, ut interpre-
bellici consilij & legatus captus sum. Sin aut oppidani audacia pro uirtute usi, fatali quadam necessitate belligerandum sibi cum fortuna putantes, solem ipsum præ taculorum multitudine & sagittarū umbra obscurare conati sunt, etiam atq; etiam uideas te obsecro Cæsar, num non propterea maiore etiam studio, ac ratione æquiore sim à Louaniensibus subleuandus, quod caput meū quasi certaminis causa, in maximū totius huius belli discrimen obiecerunt, non aliter ac si uniuersæ civitatis salus in meo alienigenæ periculo posita esset, & uiolatas religiones induciarum, meo peregrini sanguine atq; supplicio

expiandas censerent. Sed ut unde digressus sum reuertar, hoc modo in hostium castris interceptus, sub tertiam ferme à solis occasu horam, à Longouallio accersor, qui separatim mira quadã atrocitate causam extorquere nititur, quare oppidani pactiones & conditiones bellicas perturbantes perinurio, tam furiose castra sua tormentis uerberarint? Si uera referrẽ, præmia amplissima, si falsa, mortem certã proponens. Quæ sane uerba, ut à Duce ira & furore percito, & si animum fortissimi cuiusq; uiri in flectere potuissent, nihilominus omnibus supplicijs salutem ciuium ciuitatisq; antefereus, mortem etiã, quæ naturæ debita, pro Academia esset potissimũ reddenda, contemnens, oratione forti & constanti sic imperatoris animum fregi atq; compressi, ut hostem non solum ab oppugnatione deterruerim, sed fere etiam ad relinquendam obsidionem compulerim. Certe illud uerissimũ est, quod ex meis uerbis tristis anxiusq; discedens, & ab omni spe capiendæ urbis deturbatus, uide inquit quid agas Damiane. Tuã ego salutẽ adiuraui, ut uel uera cum præmio, uel falsa cum pernicie referres. Si me fallis, ipse tuæ calamitatis auctor fueris. Cui responsum est à me, omni mortis timore sublato, Nihil deprecor, si falsi cõuin

car. Sed quoniam more comparatũ est, propter testimoniorum religionem & fidem, quã semper omnis natio coluit, ut nemo testimonium, ne minimis quidem in rebus, de re sua diceret, istius ipsius colloquij atque illius prioris, quod ante Bruxellensem portã cum eo habueram, Longouallius ipse uerum & præclarum iudicij sui dedit mihi testimonium, & à se sub signatum, cui sigillum suum impressit. Hoc diploma, quanquam inuitus, Louaniensibus ostẽdi, quod eos ne eatenus quidem commouit, ut mihi el uerbis gratias agerent. Deum immortalem, quæ ista tanta feritas atq; barbaria, ut homines summis beneficijs salutis ac libertatis affecti, ne oris quidem significatione gratiam officij testificari uelint. In eodem autem fatetur Longouallius auctorem me præcipuum fuisse, quo minus ipse Louaniũ oppugnaret, eãq; solum ob causam in nouem millium coronatorum aureorum redemptionem me condẽnasse. Tandem nouitate facti commotus hostis, sollicitus suspitione, suspensus metu, perturbatus oratione mea, re tam cum ductoribus communicata, meq; in custodiã tradito, castra quæ prope muros habebat, de tertia uigilia, quo tempore oppidũ capere decreuerat, Galliam uersus, præter omniũ expectationem, moueri

imperat, quò ipse & quidam Iacobus Monchi-
us dominus Dignessan Longouallij gener me cap-
tuum duxerunt, ubi uiginti millia coronatorum ex-
torquere sunt conati, criminantes auctorem me ur-
bis conseruatae fuisse. Ad extremum in carcere pu-
blico ab eis Landunij Veromandiæ detentus, mul-
tisq; ibi miseris confectus, ac prope extremum spi-
ritum exhalans, coactus sum nouè millia, ut à nefa-
ria illa crudelitate & tyrannide uitam redimerem,
polliceri. Audita tibi esse arbitror Caesar Au-
guste dicta factaq; mea, qualisq; pietate in Louani-
enses fuerim, qua si erga patriam aut parentes usus
essem, etiam in tanta necessitudine & coniunctione,
non mediocris neq; uulgaris habenda fuisset. Nunc
illam non ciuis erga patriam, non filius erga paren-
tes, sed aduena & hospes erga peregrinos ostendi.
Sed quid huic charitati & bonitati meæ repensum
fuerit, ne prolixior uidear, paucis duntaxat exèplis
declarabo. Gallus quidã genere & diuitijs præpo-
tens, tutus Academiæ priuilegijs Louanij degebat.
Hunc amici libera & honesta custodia, domi meæ
asseruabant, nec deprecabatur Gallus hanc fortu-
nam, ut qui duriozem carcerem metuebat, nam tum
increbuerat fama nostros scholasticos in Gallia

carceri traditos esse, istius captiui permutatione no-
stra redemptio sperabatur. Huius enim sororè præ-
ses primus priuati consilij apud regem Gallorum
uxorè duxerat. Quid actum? Statim pia mater no-
stra se opposuit, fulminibus immensis minitans meis,
tanquam hoc maxime Academiæ priuilegijs ad-
uersaretur, ac demum ei causæ patrono adhibito,
hunc liberat, meq; meosque in expèsas damnat. Cre-
do quia erat contra priuilegia Vniuersitatis Lo-
uaniensis. Atqui hostis in me ante urbem Louanien-
sem omnia priuilegia omnium Vniuersitatum uio-
lauerat, superioreq; bello, Lutetiæ paristorum qui-
dam Cæsariani de bibliotheca sua in ergastula &
latumias abrepti sunt. Sed nolebant aliorum iniuri-
as imitari. Esto. Sed lente hic agendum erat, & in-
lògum differenda sententia, ut medio tẽpore Gall
hoc metu adducti, me aliosq; è seruitute libertati re-
stituerent. Nunc omnia sunt festinanter, per-
uerse præpostereq; gesta, ut nihil uel ex mora iudi-
cij commoditatis nanciscerer. Cæterum non fuisset
ideo debilitata Academiæ priuilegia, si capti-
uum scholasticum pro captiuo scholastico uel com-
mutassent, uel commutari saltem permisissent, præ-
sertim pro eo qui in manus hostium ob ipsius Aca-
demiæ & totius ciuitatis expiationem inciderat:

Sed alio tēdebāt principes *Vniuersitatis*, idq; suo tempore detegam. Nunc uero ad aliam ingratiitudinem huic nō dissimilem accedo. Me adhuc apud hostes degente, *Carolus Brugensis* (qui rectoratum tēpore obsidionis gesserat) dignitatem suam deponere uolens, cum de more ut semper fit, ab uniuersa *Academia* testimonium rei bene gestæ magistratusq; rite perfuncti sibi dari postularet, ibi quidam quorum nomina honoris causa prætereo, palam reclamare cœperunt, asserentes omnia sibi placere, quæ rector tempore illo gesserat, nihilominus se Deū hominesq; contestari protestariq;, siquid *Adriano Blebemio* ciuitatis prætori (nam is fato nescio quo inauspicato in manus hostium inciderat, & a *Martino Rossemio* redemptione duorum millium coronatorum fuerat multatus) aut *Damiano Goi* tempore obsidionis, nomine *Academiae* commendatum uel imperatum fuisset, eo eorum facultates non teneri, quoniam quicquid illis delegatum ob ciuitatis defensionem fuisset, id ipsis facultatibus absentibus, et ignorantibus, factum & actum esset. At nunc mihi respōdeant isti protestantes, an non fuerit satis, tempore illo funestissimo eos ut capita cum alijs nō paucis, nomine ipsarum facultatū & totius *Acad-*

emiae, cum rectore in curia comparuisse, quo prætori, *Applesino*, mihiq; commissæ fuit cura deducēdi obsides promiscue & nomine ciuitatis & *Academiae*? Certe æquus æstimator iudicabit ratum id & firmum apud omnes facultates esse debuisse, quod tunc in curia à Rectore & primarijs urbis & *Academiae* qui aderant, decretum fuit, quando cæteri cum tota *Vniuersitas*, conuocata esset, non comparuerunt, imo ne comparere quidem ausi fuerunt. Nam alius (timore percussis omnibus) domi latebat, alius fugam meditabatur, alius Deum in templis ad puluina omnia adorabat, alius per plateas exanimis errabat, multi quoq; per moenia se præcipitantes ex oppido iam aufugerant. *Longouallius* interim alio ex latere, omni contentione ad oppidi ipsius expugnationem festinabat. Dabatur ne hic tēpus omnes à minimo ad maximum usq; consulendi, ut fit in solennibus & tranquillis comitijs? Minime uero. Nec quēquā tam stupido iudicio aut mente esse puto, qui hoc dicere aut uelit, aut possit, Quid ista igitur uoluit protestatio, nisi ut quod ab *Vniuersitate* debebatur, id facultates non deberent? Atq; ita suo timori medebātur, ne ipsæ facultates ab eis repeterēt, in quod ipsi consensissent. Itaq; Sa-

era tua Cæsarea maiestas ex duabus recitatis edu-
sis incipiet cognoscere istorum hominum aïos, & cõ-
siderare, in quos scopulos eos omnes ingrata mēs cõ-
iecerit. Multa alia his nõ inferiora recitassẽ; sed p-
licitatem fugiã, quã obrem ad Senatũ me cõferã.
Decimum quĩtum diẽ in carcere seruabar, ac mor-
bo ingrauescẽte nõ min⁹ uitã quã libertatẽ despera-
bam, cum ab eis qui uectigalibus ciuitatis præerãt,
uxori renunciatur, ne amplius priuilegijs, immuni-
tatibusq; Academiæ utatur, eamq; debere deinceps
omnia uectigalia persoluere. Bona me hercle causa,
ut pote quæ uirum scholasticum iam in urbe non ha-
beret. Atqui uiduis saltem ad annum defuncti ma-
riti iura relinquuntur, captiuus iura postliminiĩ in-
perpetuum incolumia ac salua seruãtur. Meæ uxo-
ri neutrum datum. Hanc barbaram impietatem cũ
illa non ferret, ac propterea migrationem ad suos in
Hollandiam pararet, retinetur inuita cum omnibus
bonis, ut eam iniurijs & contumelijs obnoxiam ha-
berent. Nec antea dimiserunt, quam iussu serenissi-
mæ Reginæ ab ista uolentia sunt cohibiti. Exces-
sit tandem Louanio uxor, sed non sine luculento di-
spendio, cum per summam festinationem ea discessio
præcipitata sit, ne noua uis eius incepta retardaret.
Respondeat iam huic loco Academia, & patre

nus ille qui Galli partes contra meos sustinuit, cur-
se non præbuerit huic negotio defensores, cum mihi
homini scholastico & priuilegijs Vniuersitatis iu-
re grauisuro priuilegia frangebantur, quibus cum
uxor mea, quantumuis ego mortuus fuissẽ, ut omni-
bus academicis constat, uti frui, dum uiueret, potuis-
set: ac lõge maiore iure cum pro salute ipsius Aca-
demiæ & ciuitatis captiuus adhuc apud hostes uer-
sarer. Nonne hic demum etiam agebatur de tuen-
dis Vniuersitatis priuilegijs, pro quorum defensio-
ne uniuersa Academia insurgere etiam non roga-
ta debuisset? Viderint certe alij, quibus nominibus
tales mores appellare uelint, bonos ne an malos, gra-
tos an ingratos, pios an impios: mihi certe ut omnẽ
bilem supprimam, nequaquam ciuiles uidentur. Di-
xi quales se mihi absenti exhibuerunt, nũc quales præ-
senti præstiterint dicam. Reuersus Louanium ex
gallicis latumijs, cũ Academia & Senatu agere
coepi, ut repetita memoria præteriti tẽporis, beneuo-
lẽtiæ, amorisq; sui, aliqua signa ostẽderẽt, ac etiã ut
historiã clari⁹ intelligerẽt, quæ uarie a uarijs ut plæ-
rũq; sit recitabatur, cõmõtariolũ quẽdã in modũ libel-
li supplicis, latine feci, ubi totam obsidionis, & mei
carceris seriem transcurrebam, eumq; utrisq; ex-
hibui, in comitio. Maximo igitur cum silentio, ac
E ij

ut ex omnium uultibus & gestibus apparebat non mediocri cum dolore calamitatum mearum, historia perlecta, uide quæso Caesar pienuissime confessiones rerum. Illi ut de postulatibus meis liberius consultaretur, me ex conclauis secedere iubet, ac tum repente mutato uultu, depositoque pudore, tanquam illis ad ludum & iocum accommodus uiderer, oratorem ad eos me uenisse dixerunt, quocirca oratore alio esse opus, qui mihi responderet, ut pariter in munere orationis pro uerbis uerba darentur. Ex eiusmodi autem procemijs, quales epilogi futuri essent, quæquam satis ariolabar, nunquam tamen tam illiberales, ingratos, odiososque fore credebam, quam postea sese ostenderunt. Etenim paucorum dierum interuallo (omnibus bonis intra extraque consilij locum reclamantibus) decreuerunt ne gratias quidem ullas mihi agendas uerbis, ne ex iisdem actis gratias piam matrem in iudicium fortasse uocarem. O ingrata & amara ciuitas, quid flagitiosius, quid turpius dici potest? Sed me comprimam. Mea equidem moderatio, & pietas, & sanctitas tibi præstita, facile tuam infamabit iniuriam. Talis autem sententia Academicorum, non scriptis, sed ore ad me perfertur, quod aduersus scripta (ut puto) non ualet inficiatio,

in uerbis inficiatio multum loci habere solet. Fluminiorem hac in parte se exhibuit Senatus. Ille enim amplissimis uerbis gratias egit, excusauitque ærarij penuriam, quod pecunia nostram calamitatem subleuari non patiebatur. At Vniuersitas in qua tot amicos, sed frustra, non minus unimo quam consuetudine uitæ coniunctos habere me sancte deierare non formidasse, ne ad uerba quidem se gratos ostenderunt, ne quod singuli separatim mihi deberi fatebantur, Vniuersitas debere uideretur, si beneficium agnouissent. Atqui ipse hostis suis ipsius sigillis testificabatur se meis uerbis circumuentum, ab oppugnatione deterritum fuisse. Age postquam nec mihi nec hosti credunt, uel se credere dissimulant, quid hostem à mœnibus abduxit? Noster ne exercitus, qui se nusquam hosti ostentari audebat? An subsidia missa, quæ ex medio itinere diffugerunt? An uis oppidanorum, quæ hostibus ob imperitiam iaculandi ludibrio postea, non terrori fuit? Dent aliam causam, aut agnoscat me causam fuisse, nisi forte id asseuerent, quod à Longouallio & Martino Rossemio: dum suo errori mederi conantur, in diuersis locis iactatum est, eos nimirum ab oppidi oppugnatione abstinuisse, ne eius deprædatione cum di-

uitijs maximis refertū tunc esset, miles torpesceret,
ac non Galliā iā (quo ipsi proficisci distulabāt)
sed patriam ac domum meditaretur. Honestā certe
causa, rei ignarīs uideretur, mihi uero meo malo edo
cto, non uem. Quare ut ita sit, respondeant ipsi cur
non fuerint obsidibus comēti, quos nomine ciuitatis
& Academiae praeior eis obtulit, quibus uniuerso
exercitui de septuaginta millebus coronatorum au-
reorum, intra quinque dierum spatium cautum erat,
Nonne hoc argumento efficacissime ostenditur, eos
nihil aliud quam oppidum uel aut dolo occupare uo-
luisse, cuius fruendi cupiditate obcaeci, tantam
& tam ingentem pecuniam amiserunt. Atque ne forsi-
tan dixerint Louaniēses, etiā si hostis oppugnasset,
nunquā urbe potitus fuisset. Sit hoc ita: quāquā om-
niū in contrarium semper sentētia fuit. Nonne etiam
Louaniensibus uictoribus, multa clade illa defensio
cōstitisset? An tantū sanguinis pro manibus effun-
dendum, nullā gratiam auctori meretur, qui solus in
causa fuit ne effunderetur? Sicut autē medicus ad-
uenientibus grauibus & periculosis morbis mirifice
& diligenter colitur, ijs aē recedentibus & depul-
sis, uel ut magus deestabilis, uel ut circulator ridicu-
lus habetur, sicut post liberatam ciuitatē repensum

fuit illi uiro, cuius ecclesiastes Solomon meminit, ita
mihi cum Louaniensibus accidit. Nescio reuera tā
iniquis hominibus quid animi fuisset, si necem quam
frendens hostis mihi intentabat, in tergum reuinctis
manibus perituro, uel militum hastis, uel carnificis
gladio, ipsis interminatus fuisset. Quarum rerū non
solum euentus atque perperessio, sed etiam & expecta-
tio indigna homine libero erat. Quae haudquaquam
euitauissem cruciamenta, nisi spes tot millium aureo-
rum, quae postea mihi partim imperata, partim ex-
torta sunt, auaritia & crudelitate de mea uita de-
certantibus, irato duci aliam mētem attulisset. Nec
dubium est, quin anima mihi supplicio adempta, ut
hostis dixisset me merito occisum, ita cādem meam
Louaniēses approbassent, ne quod mihi nunc uiuen-
ti debēt, tunc heredibus meis cogērētur dare. Quod
si redeant eadem tempora, ut res humanae instabi-
les sunt, omniaque per sumū tumultum festināda fue-
rint, nulli tutum erit, non uocato Senatu, quicquam
ē rep. statuere nec ulli dubium, quā solet haec cuncta
tio esse perniciofa. Sed plerique ut praeterita non cu-
rāt ita in futurum nō cōsulunt. Ego autē tā me gra-
tiosum singulis arbitrabar, ut si publice gratiae mi-
hi negarentur, eas tamen mihi à priuatis pollicerer.

Atque utinam postquam in metales esse constitue-
rant, saltem se meliores erga alios exhibuissent, quo-
rum uirtutibus calumnia nullam maculam asperge-
re potuit. Viderentur enim iudicio errare, quod me
iniquius tractauissent. Nunc cum ad omnium meri-
ta æque sint ingrati & maligni, morbo peccant po-
tius animi, qua iudicij. Et ut alia non pauca omit-
tam, quam parce grati fuerint in Seuerinum Feiten,
qui mei absentis uices strenue procurabat, quam ite-
anguste in Christophorum Pheegel nobilem illum
Germanum, de quo antea dixi, unum tantum ad-
feram, insignis ingratitude exemplum, in Petrum
Lupum Harum Hispanum. Is enim Louanij an-
nos plus minus sedecim, uitam probe & honeste æ-
gens, homo rei militaris peritissimus, ut pote quam
in aquilonaribus partibus per multos annos sub Da-
niæ, Noruegiæ, Suetiæque regibus, ac sub Liuoniæ
equitum cruciferorum Principe, haud parua sa-
ne cum laude & gloria exercuerat, à Senatu Lo-
uanienti, bombardarum & machinarum bellicarum
omnium præfectus creatus est, in quo munere cum
multa de facultatibus suis insumpsisset, soluta tandè
obsidione, cum necessarias impensas, quas temporis
necessitas tulerat, à Senatu reposceret, pro præmio

criminationem retulit. Nam illi obiectum fuit quod
plæbem ad seditiones concitasset, rem tam impudè-
ter confictam, ut nec ulla dilutione egeret. Fuis-
sent enim ad supplicia quam ad præmia proniores, si no-
xam aliquam in homine inuenissent. Ingratitudinem
profecto, cuius bono intolerabilem. Prudenter &
sapienter ad Persarum exemplum, à Romanis actio
contra ingratos inexorabili lege sancita est, qua in-
grati ipsi infames habebantur, & supplicijs afficie-
bantur, ut ea ratione ciuitatem suam liberam & im-
munem à tam sordido crimine conseruarent, uaria
item præmia ijs, qui in suam Rempub. aliquid bene-
ficij contulerant, sapienter proposuere, & in eos quo-
rum opera dignitatem populi Romani atque imperij
tuebatur, & quorum etiam industria reip. negotijs
recte administrabantur, maxima beneficia contule-
re. Nec ulla maior causa profecto tantam illà Ro-
manorum nominis atque imperij gloriam euexisse uis-
detur, quam ingens quoddam & admirabile grati-
ficandi studium, in eos à quibus beneficium aliquod
quamuis exiguum accepisset. At ut id quod res est
proferam, quam alieni Louanenses ab hoc munifi-
centiæ genere sunt, quam procul à sensibus suis gra-
tificationem amandarunt, & quam dissimulanter

illam Solonis legem prætereunt, quæ omnem huma-
næ uocis prædicationem excedit, ut quæ iubeat eos
qui in bello pro patria ceciderunt, laudibus illustrā-
dos, & clarissimis monumētis exornādos, liberoſq;
eorum publice alendos atq; erudiendos esse, quam
aduersum hanc legem, meæ famæ & honori ac libe-
ris meis accidisset, si apud hostes pro Louanienſi-
bus interissem, cum me uiuo tam contraria faciant.
Sed cuperem eos Cæsar Auguste interrogari, qua
causa commoti, tam ingrate & impie repudiarent
officiū. Dicent forte paupertate, At unde tāta the-
sauri uis, tā abstrusa pecunia? Vbinamerant repo-
sita, quæ hostibus dare intra quinq; dies decreue-
rant, septuaginta coronatorū aurcorum millia, quæ
ipsi tūc numerata habere se in oppido dicebāt? Ha-
bent igitur diuitias, non benemeritis, sed hostibus.
Si hostibus sit danda pecunia, in præoptu est, si re-
muneratione beneuolentiæ compensanda sunt meri-
ta, aut propter uicissitudinem studiorum aliquid ali-
cui suppeditandum, illico thesaurus nullus. Quod si
Louanienſes uel scintillulā gratitudinis ostēdisſent,
æ quo animo omnia, quæ in eorum gratiā passus sū,
ferrem, sed cum tam maleuolos & ingratos erga me
experiar, quorum opes, ciuitatem, uitam, cum maxi-

mo honorum meorum dispendio & corporis cruciā-
tibus incolumes seruau, dici non potest quāni id ani-
mo meo graue & moleſtum sit, maxime dum reputo
beneficia præſtita, omnia in meam ipsius perniciem
& damnum recidiſſe. Quare non a gre quidem to-
lerare debent, si quam maledicendo, maleq; faciendo
uoluptatem ceperunt, eam male audiēdo, maleq; ac-
cipiendo amittant. Reliqui patriam, & non uulga-
res in ea honores, ut Louaniꝝ priuatus degerem. Pe-
ragratis diuerſis prouincijs, omnibus Louaniꝝ præ-
tuli. Vxorē eo induxi, ut ipsa quoq; relicto natali
solo, Louanium omnibus locis anteponeret. Ante
omnis periculi suspicionem urbe exceſſeram. Hoſte
iam aduentante, ciuibus fugientibus, redij. Onera ci-
uitatis ego alienigena ingenia illa suscipio, & quan-
quam ſcirem quantis laboribus premcer, susceptariā
rerum, opprimi me periculo officij malui, quam salu-
tem, quæ mihi concredita erat ciuitatis, aut prop-
ter aliorum perfidiam deſerere, aut propter metum
periculi negligere. Meam auctoritatem ſecuta stu-
dioſa inuentus arma induit, ad ſtationes ſe cōtulit,
hoſti ſe oppoſuit. Alijs ducib; ex urbe profugiētib;
ego ſolꝰ remāſi, & fugā quæ à cæteris parabatur,
repreſſi. De deſēdēda interim urbe diffiditur, ego
omnes ꝑmiſſis meis excitau, et ſimul ſalutē deſpe-

rare uetui. Hostilia me in scio petuntur colloquia, negotijs, re plane deplorata, ubiq; adhibeor. Violantur induciæ, ego quasi piacularis hostia mori relinquo. Verbis mihi soli infauissimis, hostem ab urbis oppugnatione deterreo. Condor in carcerem, ubi postquam mors ob oculos, sæpe uersata est, extorquetur pro redemptione inhumanis pecunia, quæ oppido non mediocri redimendo satis esset. Redeo ad Louanienses adhuc pedorem carceris obolens, horrorem inter pericula mortis conceptum, & necis destinatæ etiam uultu præ me ferens, Postulo aliquo honorario meas miseris cohonestari, nullæ gratiæ ne uerbo tenuis quidem referuntur. Et recte faciunt, & quidem pro more suo. Quid enim Louaniensibus cum homine alienigenæ, peregrino, transmarino? Atqui me miserum, non putabam me externum, sed ciuem, non peregrinum, sed socium, non transmariuum, sed domesticum, cum caput & fortunas meas pro illo rui capite & fortunis ex altissimo gradu securitatis in summum uitæ periculum demittebam. Ideoque hæc apud tuas pietissimas aures clementissime Cæsar exponere placuit, apud quem ut omnes uirtutes sunt in pretio, ita merita in reip. longe plurimi fiunt, & ingratitude, quæ causa est ut benefacere nec libeat

nec consultum sit, longe teterrima existimatur, ut quæ tanquam pestis non uni sed quam plurimis nocet, & hominem beneficum, qui libenter de multis bene meretur, ita afficiat, ut tædium, poenitentiamque suæ uirtutis capiat, perinde atque si scelus aliquod commisisset. Sed frustra querimonia. Non enim conquestione aut meæ fortunæ, aut illorum mores emendantur, Hoc doleo, quod alij deinceps capient exemplum de me, ne magna beneficia in alienam remp. conferant. Quo in dolore, hoc unum me consolatur, quod tuo maxime Cæsar iudicio, innocentiam pietatemque meam protegere & tueri dignatus es, neque in aduersis sine ullo remedio atque alleuamento diutius permanere uoluisti, sed imperatoria tua & digna Cæsarum uirtute sententia, amplissime de mea salute decreuisti, ac condemnatione Logouallij, generique sui militaris imperij disciplinam, bellicarumque legum in posterum dignitatem, auctoritatemque sanxisti. Cuius amplissimi decreti sanctionisque tuæ, literas Sacratissimæ Cæsareæ Maiestatis tuæ manu signoque obsignatas, ad perpetuam rei memoriam, & posteritatis recordationem seruabo. Ac non quia Louanienses in me impij ingratiq; fuerunt, tua continuo Cæsar merita beneficiaque obscurari aut interire

*patiar. Vellet autem Deus Optimus Maximus, ut
Louanienses, quibus tantam pietatem, quantam ma-
ximam animus meus capere potuit, præstet, maiesta-
tis tuæ edicta decretasq; sequentes, cum honori suo
& meo consulerent, tum res meas gestas imitatione
potius & remuneratione, quam inuidia & obre-
tatione dignas censerent.*

ERRATA, SIC CORRIGE,

B. pag. 2. versu. i. facerant. lege. fecerant.
Versu. 5. vernembergensis. lege. Vernembergensis.
Versu. 10. cœrceri. lege. cœrceri.
Versu. 12. germanicæ. lege. Germanicæ.
Versu. 16. auctoritate. lege. auctoritate.
Versu. pœnultimo. officijs. lege. officijs.
B. 2. pag. 1. versu. 9. ad quem. lege. Ad quem.
Versu. 10. stultitiam. lege. stultitiam.
Versu. 11. solitudinem. lege. solitudinem.
Versu. 21. auctoritate. lege. auctoritate.
Versu. ultimo. iussissent. lege. iussissent.
pag. 2. versu. 10. auctoritate. lege. auctoritate. sic poss.
auctoritate publica.
B. iij. pag. 2. versu. 1. 4. lege. militares leges æque.
Versu. 18. tempore cædens. lege. tempore cædens.
B. iij. versu. 10. officium. lege. officium.
C. pag. 1. versu. 9. hic ego. lege. Hic ego.
Versu. 14. Tercium. lege. tertium.
Versu. 15. ab Emmeria. lege. Emmeriensis.
Versu. 18. affuctis. lege. afflictis.
pag. 2. versu. 11. longeualis. lege. Longæuallis.
Versu. pœnultimo. diditio. lege. deditio.
C. ij. pag. 1. versu. 7. exercitui. lege. exercitui.

Versu. 8. visto precio. lege. iusto precio.
Versu. pœnultimo. offeret. lege. offerret.
pag. 2. versu. 1. præcio. lege. pretio.
Versu. 2. polliceretur. lege. polliceretur.
Versu. 3. lege. nec prece. nec pretio.
Versu. 9. lecorum. lege. locorum.
Versu. 16. ijs qui prius colloquio. lege. is qui prius colloquio.
Versu. 3. à fine. operiebatur. lege. operiebatur.
Versu. 3. stupefactus. lege. stupefactus.
C. iij. pag. 1. versu. 8. queq; lege. quæq;
Versu. 9. minirabantur. lege. minitabantur.
pag. 2. versu. 6. meocriter. lege. mediocriter.
Versu. 13. conereris. lege. conareris.
Versu. 15. affuctis. lege. afflictis.
C. iij. pag. 1. versu. 4. quærimus. lege. quærimus.
Versu. 10. tuum. lege. tum.
Versu. 16. potius admiteret. lege. potius admiteret.
Versu. 20. affirmabat. lege. affirmabat.
pag. 1. versu. 19. teterrimus. lege. tereterrimos.
Versu. ultimo. aufercor. lege. auferor.
D. pag. 2. versu. 17. publice. lege. publica.
D. 2. pag. 1. versu. 2. in ipsa. lege. in ipsam.
E. 2. pag. 2. versu. 15. flagitiosis. lege. flagitiosus.
E. iij. pag. 1. versu. 6. unimo. lege. animo.
Ibi. consuetudine. lege. consuetudine.
E. 4. pag. 2. versu. 7. qua iudicij. lege. quam iudicij.
Ibi versu. 3. à fine. lege. facultatibus.

*Olispone, in ædibus Lodouici Rbo-
torigij typographi ac bibliopœ-
læ regij. mense Iunio.*

M, D, XLVI.

